

Östersjöplan 2024-2028

OM NATUR OCH MILJÖ

Natur och Miljö är landets enda riksomfattande svenskspråkiga miljöorganisation, som har arbetat för naturens bästa i över 50 år. Vi driver miljöpolitiska projekt och fyra naturskolor för att fostra naturkära framtida generationer. Vi främjar hållbar utveckling genom att påverka miljöpolitiska processer, sprida kunskap och driva innovativa projekt med Östersjöskyddet som ett av våra fokusområden. Natur och Miljös drivkraft är kärleken till naturen och vår målsättning är att få allt fler intresserade av att aktivt värna om miljön.

ÖVERSIKT

Natur och Miljö binder sig till att fortsätta arbeta för ett livskraftigt och rent Östersjön. Vi kommer att bidra till att förbättra Östersjöns tillstånd genom diverse åtgärder under perioden 2024-2028.

Östersjökampanj

Under 2024 lanserar vi en ny Östersjökampanj vid namnet "*Från skog till hav: naturbaserade lösningar för ett renare Östersjön*". Med kampanjen har vi som mål att främja naturbaserade lösningar för att minska näringsbelastningen från skogsbruket till Östersjön. Kampanjen har också som mål att återställa strandmiljöer i enlighet med EUs nya förslagna naturrestaureringslag, och således öka den biologiska mångfalden. Genom att sprida information och vidta konkreta åtgärder inom kampanjen, hoppas vi att kunna vara med och utveckla framtidens hållbara stränder och

kustregioner kring Östersjön. Målen för och förväntade inverkan av kampanjen beskrivs i detalj nedan.

Naturskolorna: Östersjötema

Utöver detta kommer Natur och Miljö att fokusera på just Östersjöns välbefinnande även i Naturskolorna, som har Östersjön som tema under år 2024. Barn och unga får därmed lära sig om Östersjöns arter och vikten av ett välmående hav för naturen och samhället.

Övrigt

På sidan av kampanjen och Naturskolornas verksamhet fortsätter Natur och Miljö att sprida information om Östersjörelaterade frågor på sina kanaler. Vi kommer att sprida information om Östersjöns hot såsom övergödning, förorening, nedskräpning, förlust av biologisk mångfald och mycket mer. Utöver detta sprider vi genomgående information om vad man kan göra för att främja miljöns, inklusive Östersjöns, välbefinnande, hela vägen från individ till samhälle.

NATUR OCH MILJÖS INFLYTANDE I ÖSTERSJÖFRÅGOR

Samarbete med andra miljöorganisationer och aktörer är en viktig del av vår verksamhet och vår organisation har mångsidig representation i olika arbets- och/eller styrgrupper med kopplingar till våra kustområden och Östersjöns tillstånd. Vi deltar också i pågående nationella lagberedningar för implementeringen av EU-direktiv om biodiversitet och återställande av natur, vilka kommer att ha stor påverkan på Östersjöns tillstånd. Representanter från Natur och Miljö är med i styrgruppen för Helmi-programmet om

återställande av våtmarker, Östersjöpanelen och Finlands nationella kommission för hållbar utveckling. Natur och Miljö har således goda insikter i aktuella processer för utveckling av nya styrmedel för ett friskare Östersjön.

ÖSTERSJÖKAMPANJENS MÅL

Övergripande mål

1. Öka kustbors kunskap om skogsbrukets, strandvårdens och vasshanteringens koppling till Östersjön och deras inverkan på näringsomloppet genom informationsspridning
2. Engagera kustnära skogs- och strandägare att implementera naturbaserade lösningar och näringsfällor, och således minska näringsutsläpp till Östersjön genom informationsspridning och konkreta åtgärder (t.ex. talkon)
3. Restaurera Östersjöns strandmiljöer för att öka kustområdets biologiska mångfald och livskraft samt kapacitet att uppta näringsämnen, och att på sikt även stärka den marina mångfalden (konkreta åtgärder)

Konkreta mål 2024-2025

1. Nå ut till uppskattningsvis 100 000 kustnära individer via informationsspridning via olika medier och kanaler.
2. Som pilotprojekt vara i direkt kontakt med åtminstone fyra stycken kustnära skogs- och strandägare i olika regioner och samarbeta med dem för att de ska byta till/tillämpa naturbaserade lösningar för att reducera näringsutsläpp till Östersjön (både inom vassröjning, strandvård och skogsmark)
3. Utföra ett pilotprojekt för att utreda hur olika restaureringsmetoder av strandmiljöer påverkar strändernas biotiska och abiotiska faktorer.

4. Etablera samarbeten med andra miljöorganisationer och -aktörer

Konkreta mål 2026-2028

1. Nå ut till ytterligare 200 000 kustnära individer genom fortsatt informationsspridning
2. Fortsätta samarbetet med kustnära skogs- och strandägare och göra uppföljningar av de implementerade naturbaserade näringsfällornas effekt
3. Samarbeta vidare med andra organisationer
4. Genomföra restaurering av minst 15 viktiga områden av strandmiljö/kustekosystem längs med Östersjöns kust i Finland och Sverige (potentiellt även i andra länder genom samarbeten)

ÖSTERSJÖKAMPANJENS PÅVERKAN PÅ ÖSTERSJÖN

Kampanjen har en positiv inverkan på Östersjöns tillstånd på följande sätt:

1. Kampanjen kommer att **reducera mängden näringsutsläpp till Östersjön** genom att motivera och stödja skogs- och/eller strandägare, samt andra markägare och kustbor, att implementera naturbaserade näringsfällor, förbättra markkvaliteten och tillämpa hållbart vasslätter. Minskat näringsutsläpp kommer också att vara ett resultat av strandväxtlighetens ökade kapacitet att uppta näringsämnen till följd av insatser för återetablering.
2. Kampanjen kommer också att **öka den biologiska mångfalden och skapa livskraftiga biotoper kring Östersjön** genom omfattande restaureringsåtgärder av strandmiljöer och implementeringen av naturbaserade lösningar.

ÖSTERSJÖKAMPANJENS TIDSRAM

Kampanjen är i nuläget finansiellt begränsad till år 2024 men önskas förlängas till 2028 med hjälp av utökat finansieringsstöd. Kampanjarbetet påbörjades i februari och målet är att lansera kampanjen i mitten av april, och genomföra den genomgående under de resterande månaderna 2024. Förhoppningsvis kan kampanjarbetet fortsätta ända fram till slutet av 2028, eller längre fram.

BIBLIOGRAFI

Buczko, U., Jurasinski, G., Glatzel, S., & Karstens, S. (2022). Blue Carbon in Coastal Phragmites Wetlands Along the Southern Baltic Sea. *Estuaries and Coasts*, 45(7), 2274-2282.

Carstensen, J., Conley, D. J., Almroth-Rosell, E., Asmala, E., Bonsdorff, E., Fleming-Lehtinen, V., ... & Zilius, M. (2020). Factors regulating the coastal nutrient filter in the Baltic Sea. *Ambio*, 49, 1194-1210.

Futter, M. N., Högbom, L., Valinia, S., Sponseller, R. A., & Laudon, H. (2016). Conceptualizing and communicating management effects on forest water quality. *Ambio*, 45, 188-202.

Giergiczny, M., Valasiuk, S., Kotowski, W., Galera, H., Jacobsen, J. B., Sagebiel, J., ... & Jabłońska, E. (2022). Re-meander, rewet, rewild! Overwhelming public support for restoration of small rivers in the three Baltic Sea basin countries. *Restoration Ecology*, 30(5), e13575.

Laudon, H., & Hasselquist, E. M. (2023). Applying continuous-cover forestry on drained boreal peatlands; water regulation, biodiversity, climate benefits and remaining uncertainties. *Trees, Forests and People*, 11, 100363.

Palviainen, M., Peltomaa, E., Laurén, A., Kinnunen, N., Ojala, A., Berninger, F., ... &

Pumpanen, J. (2022). Water quality and the biodegradability of dissolved organic carbon in drained boreal peatland under different forest harvesting intensities. *Science of the Total Environment*, 806, 150919.

Saraiva, S., Markus Meier, H. E., Andersson, H., Höglund, A., Dieterich, C., Gröger, M., ... & Eilola, K. (2019). Baltic Sea ecosystem response to various nutrient load scenarios in present and future climates. *Climate Dynamics*, 52, 3369-3387.

Shah, N. W., Baillie, B. R., Bishop, K., Ferraz, S., Högbom, L., & Nettles, J. (2022). The effects of forest management on water quality. *Forest Ecology and Management*, 522, 120397.